شفافیت در اقتصاد کارکرد اصلی نظام مالیات بر ارزش افزوده

شفافیت در اقتصاد کارکرد اصلی نظام مالیات بر ارزش افزوده

يكي از مهم ترين مسائلي كه در فضاي اقتصادي دنيا به عنوان يک پيش فرض وجود دارد، شفافيت اطلاعات است. دارايي ها و اطلاعات مردم، شركت ها، سرمايه داران، دولتمردان، فعالان مختلف اقتصادي اعم از تجار و توليدكنندگان، اطلاعات زمين و مسكن، توليدات داخل، مقدار و اقلام وارداتي و صادراتي همه و همه در اختيار دولت ها قرار دارد. با اين اطلاعات است كه دولت ها قابليت برنامه ريزي اقتصادي پيدا مي كنند و مي توانند اقتصاد را در كنترل خود داشته باشند و به عبارت ديگر حكمراني كنند. همچنين اطلاعات اقتصادي لازم، در اختيار همگان قرار دارد تا با نگاه به تحولات و تغييرات برنامه ريزي كنند. در اين فضا، فعالان اقتصادي اطمينان لازم براي سرمايه گذاري را مي يابند و اقتصاد به پيش مي رود. با اين وجود، شفافيت اطلاعات در كشور ما دچار اشكالات فراواني است و بسياري از اطلاعات اقتصادي حتي در اختيار دولت نيز قرار ندارد.

از این رو در فضای کنونی اقتصاد جهانی، نظام های مالیاتی پیشرو و کارآمد از مهمترین ابزارهای توسعه کشورها بشمار می آید. در کشور ما دولت با برنامه ریزی و تدوین قوانین جدید به سوی شفافیت اطلاعات اقتصادی رفته است تا بتواند از طریق اطلاعاتی که بدست می آورد نسبت به در یافت مالیات اقدام کند و بهترین شیوه ای که در آن می شود از طریق اطلاعات اقتصادی و شفافیت در اقتصاد به درآمد های مالیاتی رسید شیوه «مالیات بر ارزش افزوده» است. از آنجایی که روش مزبور، پیشرفته ترین نوع جمع آوری مالیات های غیرمستقیم است، هرقدر این روش در یک کشور رایج تر شود، منجر به سازماندهی نظام اقتصادی آن کشور خواهد شد.

در حقیقت مالیات بر ارزش افزوده شکل نوینی از مالیات است که بیش از دو دهه از رواج یافتن آن در دنیا می گذرد. این نوع مالیات، شکل ویژه ای از یک نظام پیشرفته مالیات گیری است که بطور سنتی مالیات غیرمستقیم نامیده می شود. شاید این تصور پیش بیاید که این نوع مالیات، ماهیت مالیات مستقیم را دارد درحالی که چنین نیست. بلکه بطور مختصر می توان گفت یک نوع مالیات غیرمستقیم است که هر

فروشنده و یا هر تولیدکننده ای باید سهم یا درصدی از قیمت فروش کالاها یا خدماتی را که ارائه می دهد به عنوان مالیات بر ارزش افزوده از مصرف کننده نهایی دریافت و در مهلت مقرر دوره های سه ماهه (فصلی) به حساب خزانه واریز نماید. ضمنا فروشنده یا تولیدکننده چنین مالیاتی را در فاکتور بصورت جداگانه درج می کند.

یکی از کارکردهای مهم اجرای مالیات بر ارزش‌افزوده، شفافسازی در مبادلات تجاری است. پرداخت مالیات بر ارزش‌افزوده با ارائه دوره‌ای و منظم صورت‌حساب و اظهارنامه از سوی فعالان اقتصادی صورت می‌گیرد. درج اطلاعات مربوط به انجام معاملات و فعالیت‌های اقتصادی در صورت‌حساب‌ها و ارائه آنها همراه با اظهارنامه، مصداق عینی و عملی دسترسی به اطلاعات و گردش مالی صاحبان مشاغل و فعالان اقتصادی است که لازمه و پیش‌شرط تحقق شفافیت اقتصادی در حوزه مالیات ستانی محسوب می‌شود.

با اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده، مسیر تهیه و توزیع کالاها شفاف می‌شود و کسانی که بی‌جهت در مسیر تولید تا مصرف قرارگرفته‌اند شناسایی شده و به تدریج حذف می‌شوند. با اجرای این قانون اطلاعات اقتصادی لازم، در اختیار دولت قرار می گیرد تا با نگاه به تحولات و تغییرات برنامه ریزی کنند. در این فضا، فعالان اقتصادی اطمینان لازم برای سرمایه گذاری را می یابند و اقتصاد در فضایی رقابتی و شفاف به پیش می رود.

در کل می توان گفت مالیات بر ارزش افزوده به جریان معاملات و مبادلات کالاها نظم می بخشد و آنها را مستند و قابل کنترل می کند و در نتیجه امکان تصمیم گیری های سنجیده را در امور اقتصادی برای دولت و فعالان اقتصادی فراهم می نماید. همچنین می توان گفت مالیات بر ارزش افزوده به منزله میزان و ترازویی است که ضامن اجرای عدالت و شفافیت اقتصادی است و با اجرای این قانون می توان مطمئن شد که حقوق هیچ فردی در جامعه تضییع نخواهد شد. همچنین با توجه به گستردگی پایه مالیاتی که دارد موجب شفافسازی مبادلات و در نتیجه شناسایی بخش اقتصاد پنهان می‌شود.

منبع: [شفافیت در اقتصاد کارکرد اصلی نظام مالیات بر ارزش افزوده > سازمان امور مالیاتی کشور (intamedia.ir)]